

LATVIJAS PURVU EZERU BENTISKO BEZMUGURKAULNIEKU SABIEDRĪBU STRUKTŪRAS ANALĪZE, IETEKMĒJOŠIE FAKTORI

Dāvis OZOLIŅŠ, Agnija SKUJA, Elga PARELE, Gunta SPRINĢE
Latvijas Universitātes Bioloģijas institūts, e-pasts: davis@email.lubi.edu.lv

Pētījumā analizēti makrozoobentosa dati no materiāla, kas ievākts Dabas liegumā Ziemeļu purvi – Soku ezerā, Mazezerā, Lielezerā un Teiču Dabas rezervāta purvu Islienā, Siksālā un Tolkovas ezeros, kā arī dabas liegumā Sedas purvs – Sedas ezerā un applūdušos izstrādātajos kūdras karjeros.

Pētījumu vietas ir nozīmīgas kā Natura 2000 teritorijas, ES nozīmes putniem nozīmīgas vietas, Ziemeļu purvi – pārrobežu Ramsāres vieta un Teiču Dabas rezervāta purvi - Ramsāres vieta.

Paraugi Ziemeļvidzemes purva ezeros ievākti periodā no 1996. līdz 2001. gadam, bet Teiču Dabas rezervāta ezeros paraugi ievākti 1994. gadā, no 1996. līdz 1998. gadam, no 2001. līdz 2002. gadam un 2007. gadā. Sedas purvā paraugi ievākti 2006. gadā. Paraugi ar diviem atkārtojumiem ievākti litorālē un profundālē, ievākšanai tika izmantots Ekmaņa-Berdža gruntssmēlētis.

Lielākā daļa pētīto ezeru (izņemot Sedas ezeru) raksturojami kā distrofī, ar vāji attīstītu vai neesošu piekrastes veģetāciju. Lielāka bentosa organismu daudzveidība vērojama ezeru litorālē, bet profundālē sastopamas tikai atsevišķas bentosa organismu grupas. Karjerā ar minerālu grunti liela daudzveidība bija raksturīga arī profundālēs zonā. Tas skaidrojams ar lielāku substrāta heterogenitāti piekrastē un homogenitāti profundālē. Litorālē konstatētas dažādu vaboļu Coleoptera, spāru Odonata, maksteņu Trichoptera un viendienīšu Ephemeroptera sugas, turpretim, profundālē pamatā sastopami mazzartārpi Oligochaeta, stiklodu *Chaoborus* sp. un trīsuļodu kāpuri Chironomidae. Bentisko organismu daudzveidību negatīvi ietekmē purvu ūdeņu zemās pH vērtības. Purvu ezeros sastopamie organismi ir eiribiontas vai arī purvu ūdeņiem specializējušās sugas.

Turpmākos purvu ezeru bioloģiskās daudzveidības pētījumos nepieciešams izstrādāt metodiku bentisko organismu ievākšanai no krasta pārkarēm, jo tur sastopams lielāks sugu skaits.

Pētījums izstrādāts projekta „Starpdisciplināra jauno zinātnieku grupa Latvijas purvu un to resursu izpētei, ilgtspējīgai izmantošanai un aizsardzībai (PuReST)”, Vienošanās Nr. 2014/0009/1DP/1.1.1.2.0/13/APIA/VIAA/044 ietvaros.

Atsauces uz literatūru:

Druvietis I., Springe G. Urtane L. 1998. Evaluation of plankton communities in small highly humic bog lakes in Latvia. *Environment International*, 24 (5/6), 595-602.

Klavins M., Rodinov V., Druvietis I. 2003. Aquatic chemistry and humic substances in bog lakes of Latvia. *Boreal Environment Research* 8: 113-123.